

PROPRIETAR:

SOC. AN. „UNIVERSUL“ BUCUREȘTI, BREZOLANU 23
DIRECTOR ȘI AD-TOR DELEGAT, STELIAN POPESCU
Inscrisă sub No. 163 Trib. Ilfov

ABONAMENTE:

autorități și instituții 1000 lei
de onoare 500 „
particulare 12 luni 360 „
6 luni 190 „

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI I Str. Brezoianu 23
TELEFON 3.30.10

APARE SĂPTĂMĂNAL
PREȚUL 6 LEI

ANUL LI Nr. 44

SAMBATA 31 OCTOMBRIE 1942

Redactor responsabil: MIHAI NICULESCU

Munți

—Din lucrarea „Munții României”—

de AL. BĂDAUȚA

Ar trebui odată, nu un om, căci munca ar fi peste puterile unuia singur, ci mai mulți, să se adune laolaltă, și să scrie această carte unică, de mari adevăruri și de uluitoare revelații de frumuseți naturale: „România care se ascunde”. O carte, care despre nicio altă țară nu s'ar putea scrie, mai îndrituit, decât despre țara noastră.

Curiozitatea drumeților de pretutindeni a pătruns adânc, oriunde exista o frumusețe naturală: un obicei anevoc de sezisat, o vale ascunsă între ziduri prăpăstioase de munți, sau o înălțime care se tăinau între nouri. Alpii italieni, Jura franceză, Pirineii, Tirolul, Elveția, Tatra slovacă, Alpii iulieni, Bavaria și Munții Logora din Balcani, pentru a nu cita decât aceste ținuturi de mare turism, nu sunt pentru drumeții contemporani, decât simple muzee ale naturii, în care potecile, grumurile, marcajele, digurile și casele de adăpost au înlesnit turistului perceperea fără riscuri, a celor mai inaccesibile frumuseți europene.

Diminuarea circulației pur turistice, în aceste țări, constatată în ultimii ani, nu este, astfel, numai o urmare a crizei economice: ci, în același timp, o oboseală a curiozității. Prin efortul pe care îl obligă, bănesc și fizic, un fapt natural, odată văzut: un peisaj, un monument sau o particularitate etnică, înseamnă cu totul altceva decât, bunăoară, un tablou sau o carte, aflate în aceeași situație; avându-le la îndemână, pe aceasta din urmă, le poți reciti cu plăcere, ele fiind lângă tine, în viața imediată, pe peretele sau în biblioteca ta, în timp ce un munte, un sat sau o vale, impun astfel de jertfe.

În această situație, România se bucură de un avantaj unic: nou venită în turism, cu frumuseți de cele mai adesea ori departe de drumurile de fier și de șoselele care o brăzdează, ea este, prin raport cu ce se știe normal, o țară pe care drumețul, străin în primul rând, nu o cunoaște decât într-o proporție infimă. România care se ascunde este, profund, o realitate. Marele public dela noi nu a descoperit marea, de pildă, decât în ultimii 10-15 ani. Mănăstirile Olteniei sunt frecventate și de mai puțin timp. Acelea ale Bucovinei nu au decât, cel mult, cinci ori zece ani de notorietate mai amplă. Ținuturile de mare spectacol turistice sunt, și azi, destul de arare străbătute de mașini. Ce să mai vorbim de țara Hațegului, de Munții Apuseni și mai cu osebire de acest paradis fără egal: Bihorul!

Marea carte a pitorescului românesc ne lipsește, deși scriitorii cari ar putea-o face sunt aici, între noi: iată-l pe Nichifor Crainic, al căruia dar descriptiv l-au denunțat aceste viguroase „Drumuri Basarabene” începute cândva în „Lamura”; pe V. Voiculescu, a cărui poezie este, toată un ierbar în care stau presate frânturi de peisaj românesc, peste care s'au scuturat stelele unei inalte sensibilități; pe Emanoil Bucuța, povestea ca nimeni altul al poeziei apelor; pe Ion Pillat din amplul poem-pastel „Florica”, — pentru a nu-i cita decât pe acești câștiga. E anevoc să le înțelegi precizarea și să nu te miri cum de pot ține, așa de avar întemnițate în inima lor, atâtea comori adunate cu ochii.

E drept că munca unei asemenea cărți e prea multă pentru unul singur. Dar închipuiți-vă, bunăoară, o tovarășie făcută numai din cei de mai sus, fiecare având asupra și capitolul unei regiuni: al Nordului Ardealului cu acele semețe biserici în lemn, al Bucovinei cu Voronețul, Moldovița, Sucevița, al mănăstirilor olteniești sau moldovene și al cetăților din Basarabia — văzute de condeii lapidar al lui Nichifor Crainic sau de fraza dantelată a lui Cezar Petrescu; ori frământarea de apă și de piatră a Porților de Fier, alături de rar spusa taină a câmpurilor dobrogene și a Deltei — sub penița înflorată și evocatoare a lui Emanoil Bucuța; sau navigarea, cu lotca de vis a versului lui Vasile Voiculescu, pe acele ape împietrite în furtună care sunt Carpații și, în fine, poezia Bărganului, rămasă mută de când o rosti ultima dată Odobescu, descrisă de Ion Pillat — a aceluia Bărgan pe care el îl numește atât de frumos umdeva: „largul ocean Pacific al păământului românesc”.

De prisos să mai subliniez, măsura în care o astfel de enciclopedie literară a frumuseților noastre ar deschide, larg, porți către această „țară care încă nu se vede”!

Într-o scară pe care s'ar situa preocupările, interesul și efortul drumețesc din România, cele trei nume de mai sus: Hațeg, Apuseni și Bihor, se așază desorecând, în ordinea în care le-am enunțat, Bihorul fiind pe ultima treaptă. O politică turistică sănătoasă spre care se tinde firesc, va avea de făcut numeroase acte de justiție: niciunul, însă, mai meritat decât acela pe care îl solicită acest ținut, uluitor de frumos și de românesc, care se adună atât de înedit, în jurul și înăuntrul Munților Bihorului. Adevăr elementar de care, odată mai mult, mi-am dat seama, ani trecuți, prin norocul unei călătorii printr'unul din cele mai sălbatice drumuri ale Ardealului: Valea cu Izvoare, cale care mână,

(Urmare în pag. 5-a)

CIOBAN CU OILE
Din lucrarea „Munții României” de Al. Bădauța

ARTA DE A MURI

de VLADIMIR DOGARU

Cu toate că, privită din punct de vedere metafizic, moartea constituie pentru om evenimentul cel mai tragic, ea sfârșește prin a fi ceva extrem de firesc. Ne plecăm cu toți destinului, fără să ne mai întrebăm asupra cruzimii lui, și, ceea ce e mai interesant, fără să ne mai văetăm. Se întâmplă însă uneori ca omul să-și iasă din matca lui de resemnare și să fie profund impresionat de moarte. În această impresiune nu se mai află nimic din sentimentul fricii. Locul ei este luat acum de o înaltă beatitudine morală, care ridică pe om spre sferele divine.

Moartea care impresionează are în ea ceva din fiorul opere de artă. Pare o născocire genială și nu o întâmplare aievea. Totul o izolează, fiindcă totul o deosebește de comun.

Deși egali în fața sorții, nu toți oamenii știu să moară. Majoritatea din ei se sting banal, asemeni ferburilor de câmpuri. Numai o minime elită posedă arta de a muri. Ca orice artă, arta muririi nu se învață, ci se prăște. Ea e un dar al lui Dumnezeu, iar deținătorul ei un uns.

Posesorii artei de a muri influențează pe plan moral. Singurii ei sunt eroii. Eroismul presupune sfidare de viață și ea e posibilă numai în arta muririi. Deaceia, nu toate genurile sunt eroi. Pe când Byron se jertfea pentru alții, Schopenhauer se ferea și de umbre!

Șirul celor doțaiți cu arta de a muri îl deschide Socrate. Moartea lui pare aranjată de un poet iubitor de tragic, într'atâtă iese din comun. Poetul acesta aranjator este însuși Socrate. Nu în sensul că ar fi fost așa și în viață. Ci numai că el și-a dorit destinul învâluit în poezie. Ca orice artist, Socrate a fost conștient de măreția sfârșitului său. „Cele ce mi se fac mie azi — spune el prin gura lui Platon, judecătorilor din Atena — nu mi se fac din întâmplare; eu sunt îndreptățit ca cel mai bun lucru pentru mine, e să mor acum!” — și nu mai târziu, îndrăsnim noi să adăogăm. Într'adevăr, Socrate a știut nu numai cum să moară, dar și când să moară. Fără acest sfârșit, filosofia lui n'ar fi căpătat atâtea doze de nemurire. Genialitatea și eroismul se îmbină al ei într-o armonie unică.

Gradul cel mai înalt, pe care poate să-l atingă arta de a muri, este al sfârșitului. Ea se găsește întruchipată în persoana morală a lui Iisus Cristos. Nici o altă moarte n'a impresionat mai mult. Sensibilitatea umană s'a sdruncinat atunci din temelii și continuă a se sdruncina și azi, ori de câte ori o nouă generație ia cunoștință de drama Marelui Răstignit. Fiind cea mai înaltă jertfă, moartea lui Iisus Cristos nu are nimic din melancolia lucrurilor ce apun. Ea e un veșnic răsărit de lumină, care, cu cât și se prelinge în suflet, cu atât te iluminează mai mult.

Prezența artei în moartea lui Iisus Cristos se poate dovedi cu fiorul poetic al învâțurii sale. Religia creștină nu e numai filosofie, ci și poezie. Cuvântul lui Iisus Cristos fascinează, fiindcă e rostit în imagini și e însoțit de sinceritate. Cele patru Evanghelii rămân o minune a minunilor. Structura sufletească a lui Iisus e de poet, Pironit pe cruce, El știu să facă din moartea Lui o dramă egală în fiori cu cea mai sguđuătoare dintre tragediile artistice, neschimbătoare în frumusețea lor.

Arta de a muri se întâlnește nu numai la indivizi, dar și la popoare. Considerate între ele, neamurile se mențin sau nu, după cum știu ori nu știu să moară. Firește, nu e vorba de o dispariție totală, care să-și aibă data ei fixă, ci de o moarte în timp, care se efectuează prin eroi. Uneori numărul lor e mai mare, alteori mai mic. Perioada dintâi e a războaielor, cea de a doua a epocilor de pace.

În războaie, arta de a muri se află într'un mediu excepțional de prielnic. Nu fiindcă ar avea o avantajare mai bogată, ci, din contră, pentru că înfăptuirea ei e mai în pericol ca oriunde. E știută psihologia omului care luptă. El e ispitit la tot pasul de păcatul fugii. Eroul adevărat e numai acela care a putut să birue în el pornirile vieții comode. Cuprins de iluminare, el se ridică deasupra tuturor, smîndu-se mandatarul neamului. Se dăruie fricid, fiindcă a rămas numai cu el. În felul acesta, eroul din război devine artistul creator al însuși destinului său.

Analizând epocile de pace, constatăm că arta de a muri apare, cantitativ, mai puțin. Lumea e preocupată acum de alte idealuri. Ingrozită de război, ea se îndreaptă însaturabil spre limanul plăcerilor. Se uită totul, implicit sensul cel adevărat. Ca o încercare de redresare, se ridică, neluat de nimeni în seamă, noul erou. Batjocorit, schingiuit, și, până la urmă, totdeauna omorât, el e început de veac. Abia după ce nu mai există, mulțimea îl prețuște. Operele sale — dacă a fost scriitor —, faptele lui — dacă a fost om por-

litic —, ori credința — dacă a fost întemeietor de religie —, devin, dintr'odată, testament de nerăsturnat. Eroul din timp de pace îi e scris să moară regulat. „Acolo unde este un testament — zice Apostolul Pavel — trebuie neapărat să aibă loc moartea celui care l-a făcut”. Printr'asta, eroul din timp de pace devine un exemplar și mai rar. Calea lui e mai spinoasă, iar destinul său întâmpină piedici și mai mari. Însă cu cât condițiile de afirmare vor fi mai vitrege, cu atâtea arta de a muri va fi mai bogat încărcată de simboluri răsunătoare.

Din înălțurile celor două categorii de eroi, rezultă puterea de trăire a neamului. Efectuându-se în timp, arta de a muri devine astfel suflul mișcător al istoriei. Epocile de afirmare națională coincid cu lipsa de teamă în fața morții. Chiar și dezvoltările culturale prezintă uneori acest caracter. Marii scriitori și-au consumat adesea viața până la epuizare, subordonând-o integral artei. „Dacă aș ști că n'am s'ajung un mare romancier, exclamă în tinerețe Dostoevski, m'aș arunca oricând în Neva!”. Vorbele lui se întâlnesc cu ale lui Rainer Maria Rilke, care, într'una din celebrele sale Scrieri către un tânăr poet, după ce arată că poezia se hrănește cu lăcoarea trăirilor interioare, conchide brusc: „dacă împrejurările te-ar împiedica să scrii, te-ai omori?”. Mărturisirea lui Dostoevski și întrebarea lui Rilke dovedesc că, la baza creațiilor durabile, pentru ca acestea să se realizeze ca atare, alternativă artă sau moarte se transformă în dictonul: spre artă, prin moarte. E ceea ce am întâlnit și'n alte domenii, cu deosebire că, pe când acolo moartea e o dăruire anticipată, aici ea devine o jertfă lentă.

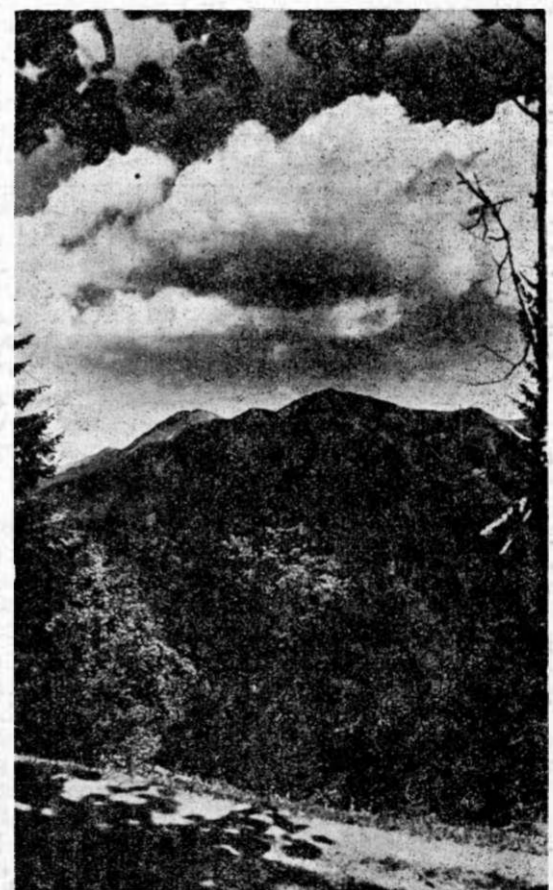
Ne-a mai rămas să explicăm de ce morțile discutate mai sus impresionează. Puterea lor de înăuntru deurge întâi de toate din caracterul de întâmplări similare producțiilor artistice. Am spus că arta de a muri e un dar al lui Dumnezeu. Mulțimea sesizează totdeauna reflexiv divin și se pleacă în fața lui. Moartea celui în cauză e considerată ca un semn al puterilor de sus. Contemporanii i se închină în taină, fiindcă, lași fiind, nu trec niciodată la reacțiune. La acestea se adăogă și contribuțiile celui uns cu harul unei astfel de morți. Ca'n toate artele, există și în arta de a muri un efort conștient. El dă dreptul la respect, fiindcă, prin el, înfăptuitorul său se deosebește de ceilalți muritori.

Sfârșitul efectuat sub semnul artei de a muri mai impresionează și printr'un sentiment de recunoaștere a micimei sufletești, venit din partea mulțimii. Oricât de îngrată ar fi, lumea are în adâncurile ființei sale, și un pic de recunoștință. Plină de păcate cum e, ea își dă seama că, morțile celor care se vese la un veac odată, fîntesc răscumpărarea rătăcirii sale. Fără să se îndrepte, ea se cutremură totuși din temelii.

Arta de a muri conține într'însa infinite răsărituri de viață. Ea e chipul prin care se învinge întinericul.

1) Vezi Platon: Apărarea lui Socrate, în traducerea lui Cezar Papacostea, p. 48.

1) Pavel, Evrei, V.16—17, cap. 9.

MUNȚII CEREMUSULUI
Din lucrarea „Munții României” de Al. Bădauța

ANIVERSARE DOMNEASCĂ

Sărbătorile tăcute sunt de obicei cele mai mari. La 25 Octombrie M. S. Regele Mihai I a împlinit douăzeci și unu de ani. Trecând cu gândul dincolo de timpul care ne obligă să facem bilanțuri sau profeții, vedem în vârsta aceasta bărbătească pe care a sărbătorit-o Suveranul, un mare început de viață, un tălc pe care-l descoperim de obicei în simboluri.

Timpurile acestea de înclăștare și sbucium, anii care se prăvălesc peste oameni și lucruri, au adus cu sine și acea inevitabilă stăpânire a Clipei. Dar din vârtejul și din volbura timpului, se clarifică înțelesuri care nu ne pot scăpa. Un Rege tânăr într'o țară dărză și tânără, un Rege care a crescut alături de tineret, iată realitatea de azi care va fi, nu ne îndăim, fața de mâine.

Trecem prin istorie, așa cum am trecut secole de-a rândul, și din goana aceasta se va desprinde înțelesul mare al zilei de mâine. Noi nu luptăm pentru a cere, ci luptăm pentru a rețua. Iată de ce credem în destinul nostru, iată de ce Regele de azi, tânărul Rege, e gândul viu și aspiru al unui neam care știe să lupte tăcând, chiar când uneori așteaptă cu arma la picior.

Istoria nu o scriu istoricii, ci înșeși popoarele luptătoare, cu dinamismul pe care fiecare din ele îl pune în realizarea unei ființe, care devine în felul acesta un ideal. Mihai I e paznicul unei voinți naționale, care, mergând cu zeci și zeci de ani în urmă, a știut în totdeauna să-și apere avutul și să trăiască din ceea ce a fost al său. Ziua de mâine va fi a noastră. Regele o știe, așa cum o știe întreg poporul Său, care L-a sărbătorit cu un gând fierbinte și tăcut, așa cum se cuvine în clipe ca acestea pe care le trăim.

Din oraș în oraș, din târg în târg, din sat în sat, poporul și oastea au prăznuit această zi de naștere, cu credința pe care o dă numai o mare certitudine. Undevă, pe-aproape, ne așteaptă un viitor pe care-l întrezărim de pe-acum, și în așteptarea căruia, credem la un loc cu întreaga Românie.

M. S. Mihai I este Regele nostru al tuturor. Iată de ce strigătul tradițional de „trăiască Regele”, este al tuturor celor ce stând răzimați pe spadă, așteaptă să muncească și să biruască.

Aniversarea Domnească de ieri, este pentru noi cea de mâine și de întotdeauna. De aceea ne-am oprit, cercând să-i deslegăm înțelesurile eterne.

Cuvinte despre o traducere

E un fenomen curios acela că în limba română coexistă, în abundență și egala măsură, traduceri excelente și traduceri mizerabile. Nu există la noi o medie. Orice traducere din orice literatură este sau foarte bună, sau foarte proastă. Cred că nu există țară unde prapăstia între traducerile bune și cele proaste să fie atât de adâncă. Am citit în limba franceză romane politice, traduse din engleză. Ce poate fi mai stupid și mai neînsemnat decât un asemenea gen literar și cine ar putea să se supere că e neglijent tradus? Și totuși aceste traduceri sunt făcute cu tot ață scrupul ca și orice capodoperă a literaturii universale și n'am găsit în ele nicio imperfecțiune gramaticală și cu atât mai puțin stilistică. O constatăm înaltă însușește pe cel mai modest traducător străin, francez ori german, și pe cel mai strălucit scriitor care se apucă de o traducere. Și aceasta pentru un motiv binecunoscut.

Cu cât literatura e mai modestă și mai ușoară, ea străbate în cercuri mai largi de cititori. Ceea ce este important este că marele public cititor, care nu se delectează nici cu „Odiseea” și nici cu „Faust”, să nu-și fafice limba lui maternă, să nu se strice limba pe care o vorbește în fiecare zi. E deci foarte mai important ca traducerea de literatură populară să fie mai desăvârșită decât marile capodopere care muzează cu anii în rafturile librăriei.

E trist că în România cunoașterea limbii române este coruptă de avalanșă de mizerabile traduceri care se aruncă publicului mare. Fie că este amuzant publicul mare. Fie că este amuzant publicul mare. Fie că este amuzant publicul mare. Fie că este amuzant publicul mare.

OCTAV ȘULUȚIU

Tănușii și marea poezie... În pagini din Chopin, sfârșite cu marea poloneză în la bemol major pe care a sunat-o cu un brio viu răsplătit de aplauze, pianistul găsește de asemeni prețioase afinități temperamentului d-sale și a pus în evidență resurse pianistice capabile să reinolască fericiți înfățișarea unor

Cronica muzicală

GUNTER WEINERT

Tănușii și marea poezie... În pagini din Chopin, sfârșite cu marea poloneză în la bemol major pe care a sunat-o cu un brio viu răsplătit de aplauze, pianistul găsește de asemeni prețioase afinități temperamentului d-sale și a pus în evidență resurse pianistice capabile să reinolască fericiți înfățișarea unor

Programul concertelor în stațiunea actuală a Filarmonicii din Berlin cuprinde pentru acest an trei contribuțiuni românești: una a maestrului George Georgescu, care va dirija un concert, iar celelalte ale lui Paul Consanțescu, în calitate de compozitor, cu „Dansurile românești” din baletul d-sale „Nunta în Carpați” și Dinu Lipăci, înscris în program cu concertul de Liszt în mi bemol major.

Acasă încadrare a României muzicale în plui marilor concerte din capitala Germaniei subliniază deosebit de măgulitor câteva din resursele de valoare ale muzicii noastre și merită să fie cunoscută de toți acei ce urmăresc afirmările pe te hotare.

ROMEU ALEXANDRESCU

Artă și industrie în cinema

Intorcându-ne la rubrica noastră săptămânală, cu acest început de stațiune deschidem o problemă care desigur discutată în majoritatea revistelor de specialitate, n'a fost privită decât dintr'un unghi al cărui latură nu marcat decât câmpul anecdotic din film-artă, cinema-industria.

Totodată stabilim și planurile din care pentru viitor se poate urmări o traiectorie a cinematografiei autohtone; planuri care nu se mai suprapun — conținând registre majore pentru realizările de artă — și care definesc granițele autenticității unei producții de filme. Cu toate că formulăm aici lucruri valabile pentru o cinematografie ajunsă în stadiu industrial, ele vin să explice totuși eventuala desamăgire față de o producție românească, și să întărească criteriul selectiv în valorile cinematografice importante.

Trebuie să accentuăm dintr'un început un fapt știut: filmul nu este o industrie ci o artă, cu o estetică a imaginii; conștientă a caracteristicilor sale este trecută

NOTE LITERARE

ȘEZATORILE „VREMEA”

O experiență culturală face confratele noștri „Vreame” care va organiza începând de Sâmbătă, 31 Octombrie 1942, o serie de șezători în sala „Ateneului Român”. Programul acestor șezători va cuprinde, alături de conferințe ale frunții culturii române — o parte artistică și muzicală. Pentru conferințe se anunță concursul d-ilor: I. Simionescu, L. Blaga, H. Hulubei, L. Rebreanu, I. Petrovici, I. Hașieganu și numeroși alți profesori universitari și academicieni. Programul muzical va fi susținut de orchestra „Filarmonicii” dirijată de d. Ionel Perlea, iar programul artistic de cunoscuții actori: d-nele Aghepsina Maeri, Elvira Godeanu, Madeleine Andronescu, d-nii George Vraca, Pop Marțian, N. Bălățeanu, V. Valentinianu, etc. etc.

AM MAI VORBIT ACI

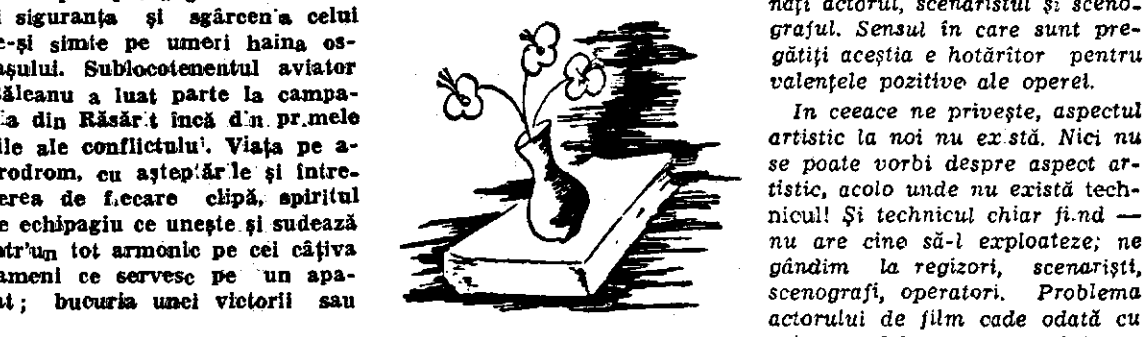
despre una din tinerele noastre edituri care, cu toate greutățile străbătute de instituție, de răspândire a cuvântului scris, și-a înțeles menirea ce revine oricărui bun conducător de tiparniță, aceea de a promova scrisul tânăr românesc.

În timp ce unele edituri impună, cu o fervoare demnă de o cauză mai bună, numai traduceri — e drept, unele valoroase — urmărind exclusiv beneficiul material, d. Gh. Mecu, preluând în condiții vitrege conducerea fostei „Naționale Cornelei”, a știut din primul moment menirea ce-i revenea, aceea de a sprîmii scriitorii tineri și de realitate. Edițiile, din clasici noștri, scosese în cursul anului trecut pentru uzul elevilor de liceu cât și al celor doritori de o cunoaștere ce avem mai bun ca vers și proză din ce s'a scris până acum la noi, dovedesc o atitudine ce face cinste conducătorului noii „Naționale”.

Războiul acesta a prilejuit apariția unui însemnat număr de cărți al căror material are din abundență oferit de tinerii săngeroși în care de un an și mai bine suntem prinși. Pe marginea fișelor — atât de numeroase și care de care mai mărețe — se poate broda o întregă literatură. Dar cât de la locul ei se găsește fraza sobră și fără înălțime înfloritoare a scriitorului-soldat! „Ordin de misiune”, cartea d-lui Ion Băleanu, apărută de mult la editura Gorjan, ne amintește un sugestiv carnet de bord, înmăntat într'un stil ce trădează prăceperă gazetarului dar și siguranța și agerimea celui ce-și simte pe umeri haina ostășului. Sublocotenentul aviator Băleanu a luat parte la campania din Răsărit încă din primele zile ale conflictului. Viața pe aerodrom, cu așteptările și întrecerile de fiecare clipă, spiritul de echipaj și uneșii și sudează într'un tot armonios pe cel câștiga oamenii ce servesc pe un aparat; bucuria unei victorii sau

ION BĂLEANU: ORDIN DE MISIUNE

Războiul acesta a prilejuit apariția unui însemnat număr de cărți al căror material are din abundență oferit de tinerii săngeroși în care de un an și mai bine suntem prinși. Pe marginea fișelor — atât de numeroase și care de care mai mărețe — se poate broda o întregă literatură. Dar cât de la locul ei se găsește fraza sobră și fără înălțime înfloritoare a scriitorului-soldat! „Ordin de misiune”, cartea d-lui Ion Băleanu, apărută de mult la editura Gorjan, ne amintește un sugestiv carnet de bord, înmăntat într'un stil ce trădează prăceperă gazetarului dar și siguranța și agerimea celui ce-și simte pe umeri haina ostășului. Sublocotenentul aviator Băleanu a luat parte la campania din Răsărit încă din primele zile ale conflictului. Viața pe aerodrom, cu așteptările și întrecerile de fiecare clipă, spiritul de echipaj și uneșii și sudează într'un tot armonios pe cel câștiga oamenii ce servesc pe un aparat; bucuria unei victorii sau

Expoziția Maria Bănică și Ileana Rădulescu

Spun expoziția și nu expoziții, pentru că cele două tinere pictorițe ce expun împreună în Sala Dalles sunt foarte apropiate atât ca simțuri cât și ca artă: manifestarea lor are un caracter unitar.

Este o bucurie să descoperi în viața aceasta de uzură zilnică oameni care își mai închină sufletul lucrurilor, pentru a le smulge tăinele și a le exprima frumusețea. Arta rămâne un leac durerilor noastre.

Cu toată asemănarea despre care am vorbit mai sus, cele două tinere pictorițe manifestă predicții deosebite, mai ales în ceea ce privește temele. Cea dintâi pictează de preferință lucruri ale naturii, acele ființe care nu vorbesc prin sunete ci prin frăgezime și culoare: flori și plantele în genere. D-ra Maria Bănică are un deosebit simț al vieții ce pulsează în lumea vegetală și un deosebit dar de a exprima plastic fînța lor tăinuță. Lucrarea „Masă țărănească” depășește acest înțeles și cu atât mai mult: ceace se numește de obicei natură moartă, mergând către sensuri profund umane.

Cea de a doua, d-ra Ileana Rădulescu, luc.ează de preferință aspecte ale orașului: ulițe și grupuri de case. Remarcabil este un peisaj de iarnă; la fel ce două portrete expuse.

Prin această expoziție, tinerile pictorițe au atras atenția publicului asupra talentului de care dispun și sforțării pe care o fac în câștigarea unei arte proprii. Și acest lucru este cu atât mai mult de prețuit, cu cât condiția de lucru le este minimă.

Și aici apelăm la o expunere a regizorului Luigi Chiarini, director „Centrului experimental de cinematografie” de pe lângă Cîncești, care într'una din lecțiile ținute regizorului în devenire, făcea diferențierea planurilor și contura aspectelor fundamentale ale cinematografe. Luigi Chiarini stabilea realizarea filmului, condiționată de tehnica de artistică și de comercial-industrial. În sfera tehnicii intrând stabilimentele, specialiștii, mașina de filmat, dezvoltatul, fotografiile, sonorizarea — șeră pe care noi o înglobăm industrialului și pe care o servim drept câmp de activitate al producătorului. Aici își poate desfășura toată preceperea și în special toată finanța. De felul cum sunt construite hanșoarele, calitatea aparatelor de filmat și de sunet, servanții acestor mașini — gradul lor de pregătire — celulozului întrebunțat, sunt factori care determină nivelul realizării; din acest complex tehnic și numai cu el, filmul trăiește. Filmul nu suportă amatorismul și improvizatia; pelicula testată „la întâmplare” moare la primul contact cu sala de spectacol. O producție cinematografică trebuie să-și redimeze succesul pe înțelegerea de om cumsecade a producătorului. Ca să se înfrunte bursa cu al ei joc, Statul — ne gândim la Statul Fascist — și-a construit stabilimentele Cinecittă, care pot fi utilizate pentru producția oficială și care se pot închiria producătorilor particulari. Aceștia aduc din afară actorii și regizorii. Invențiile sunt făcute de către Oficiali tocmai în punctul cel mai critic al oricărei producții: tehnicul. Localizată — recte Oficiul Național Cinematografic — înscrim aici inexistența lui ca producător de film. Lăsată deoparte „specializarea” în jurnale de actualități, colțuri pitorești, cu care am avut curajul să ne prezentăm, până în anul acesta, la Biennale-le de la Veneția!

Aspectul artistic e legat, după cum spune Luigi Chiarini, de realizarea filmului ca operă de artă și nu ca produs industrial. Punctele de răspundere aici sunt ale regizorului. Lui îi sunt subordonată actorul, scenaristul și scenograful. Sensul în care sunt pregătite aceștia e hotărât pentru valențele pozitive ale operelor.

În ceea ce ne privește, aspectul artistic la noi nu există. Nici nu se poate vorbi despre aspect artistic, acolo unde nu există tehnicul! Și tehnicul chiar fiind — nu are cine să-l exploateze; ne gândim la regizori, scenariști, scenografi, operatori. Problema actorului de film cade odată cu prima modelare a regizorului profesionist. (În continuarea gândului, deschidem această paranteză cu privire la unii regizori, scenariști, scenografi: Jean Georgescu, pol activ al cinematografei noastre, care totuși se bucură de neatenția improvizatorilor oameni de film dela O. N. C. Din atât cât cunoaștem, realizarea lui Jean Georgescu poartă în ciuda vitregiei materialului și aparatului, pecetea filmului-artă — care prea bine ar fi făcut față onorabilă și românească la Biennale 1942. Să ne fie cu iertare, dar premiul pentru realizarea „Odiseei” a lui Gallone, nu își răsfărăta lucrărilor asupra figurării actorilor noștri.)

Înmănușiate, cele două aspecte sunt prezentate în ambalajul cuvenit, porțile industriale. Difuzarea inteligentă se subordonează activității producătorului. Știința reclamei, bunul gust — deci se satisfac și creativi din Domnul Producător — concurează la cunoașterea și răspândirea deopotrivă artistică și matricească în țară operă cinematografică.

Succinta noastră trecere în revistă a avut inevitabilele tangențe la anestezia cinematografe autohtone. Atât: tangenței! Ne rezervăm pentru altă dată amplificarea unor note care pot crea disconfort în jurul unui lucru care nu este: filmul autohton!

E. B. N. ALEXANDRESCU-TOSCANI

BOEMII PARISULUI

de la rue de l'Hirondelle, era mai mult un fel de tavernă scundă și întunecoasă, unde André Billy, Jean Tharaud și alții au risipit ceasuri bogate din viața lor. O viață în amurg, care se simțea germinată de zorile noi și de tineretea fragedă a unor perspective literare împropăștate. Paul Valéry și Francis Carco erau ei credincioși ai acestei cafenele, susținând cu pasiune diverse causerii literare și făcând din mesele cafenelei, catetre și amvonuri. Carco a scris chiar multe lucruri de valoare în atmosfera cu miros de țigară și de alcool a cafenelei.

Cele mai moderne cafenele — Deux Magots, Flore, Lipp — se află în preajma bisericii Saint Germain des Prés. Ca și cele vechi, ele sunt locul de întâlnire al somităților literare parisiene. Această atmosferă de prietenie, același aer de boemă. La Flore, André Therive își primea regulat prietenii, Lunea, iar André Billy, Miercuria.

În dulcea ameteală a vinului și a țigării, a reveriei și a închipirilor, în sbornăiala multimi din jur, o sumedenie de poezii au scris capodopere. Așa, pe piedestalul propriului lor prestigiu și talent.

Cafeneaua literară a Parisului a luat naștere încă din secolul al XVIII-lea, odată cu celebra cafenea a enciclopediștilor — Procope — și care mai există și azi, fără a mai avea însă pitorescul și fatna de altă dată.

În rotocoale albastrii de fum de țigară, cu gândul no nar prin lumi ireale, boinov de nașturi, poezii visa într'un colț de cafenea, așternând pe hărțile, absent, stăruind, imagini și vești din spațiul lunar. Sau, întierbantați puțin de băutura, scriitorii ascultau șgomoșos, acceptând sau reproband anumite opinii literare, credincioși principiiuți că din discuție iese adevărul.

Dar, spre a ne face o cât mai justă idee despre pitorescul vechii literare pariziene, e oportunită să colinoam puțin, dealungul anilor, prin câteva faimoase cafenele din Paris.

Dintre cafenelele mai apropiate în timp de vremea noastră, cea mai vestită pare să fie Closerie des Lilas, rămasă vie în amintirea parizienilor, prin figura impunătoare a poetului Paul Fort, regele tuturor boemilor cu buzunare pline de lucreferi. Cafeneaua aceasta datează din 1923 și a fost multă vreme o tribună liberă a simbolismului. De aici pornește versul liber simbolist, inaugurat de Gustave Kahn, părintele acestui gen. Aici, în această cafenea retrasă, în umbra castanilor deși de lângă terasa, s'au stins într'o seară parfumată de primăvară, cuvintele celei dintâi bătălii a simbolismului.

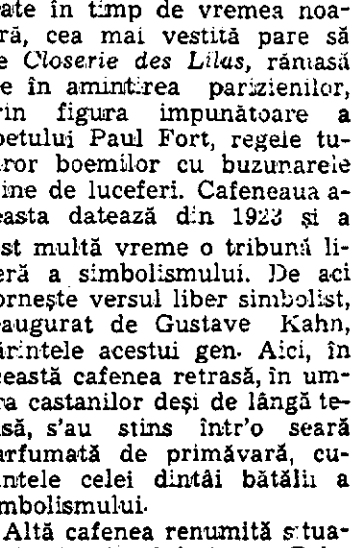
Altă cafenea renumită s'ua în Cartierul latin — Boite

Explicația acestei omniprezențe planante s-ar putea găsi în pregătirea deoseb. a publicului care formează un întreg cu scriitorii, într'o înțelegere lipsită de acel spirit de penegric și blasfemare caracteristic numai culturilor în față. Cititorul francez, d'importanță, închină scriitorului întreaga sa recunoștință pentru frumusețea creațiilor lor — au fost dăruite. De aceea, poezii trăesc în admirația tuturor, unii tronând chiar ca niște regi pe piedestalul propriului lor prestigiu și talent.

Am rmas uimit de atâta desăvârșită posesiune a limbii literare române la această traducătoare care nu a publicat până acum nimic original! E în această traducere o limbă românească ce ar face cinste oricărei opere originale! Rareori mi s'a întâmplat mai bine ca acum condiția pe care André Gide o punea unui bun traducător: anume de a cunoaște perfect nu limba d'in care, ci pe aceea în care traduci!

„Le grand Meaulnes” este un roman fermecător. Năcări n'ci chiar în acei „Enfants terribles” de mai târziu, al lui Jean Cocteau, n'a fost mai cu măiestrie exprimată starea de aventură și vis a adolescenței. Epic și totuși liric, amestec de fapte și de poezie, de trăire și de sugestie senșibila inefabilului, romanul acesta e poate prea aproape de noi pentru a nu înțelege că avem de aface cu una din capodoperele literaturii franceze, reușită unică a unui scriitor francez dispărut prea de vreme. Și desigur că

Altă cafenea renumită s'ua în Cartierul latin — Boite

TIB. TREȚINESCU

= Greul pământului = Note italiene

- poeme -

de ION FRUNZETTI

Făt-Frumos-fiul-iepei

N'aude, N'a-vede, N'a Greul Pământului...
Unde ți-s dihanile, v.ajă?
Dimineță-i fiecare dimineță,
Rouă nouă, semen vântul vântului.

Unde ți-s dihanile, v.ajă? N'a de
Prea întocmai „măni” ca „ai” și „ieri” te temi?
O blestemă, burnița clipelor; ți blestemă
Anii orbi, anii suri, N'a-veae, N'aude.

Ți-a și uneori. Ți-a și plânge,
Necheat mângâios de nelepocă-ta, Mama.
N'a'nflorit până astăzi, se vede, năframa
Peste țărături și mări, trei petale de sânge.

Făt-Frumos-fiul-iepei, Făt cu părul de aur
Instelând cu tristeți vespéral cerul gândului:
Ieslea ta de azur, setea ta de centaur
Came ți-o face și balegă, trupul:

Greul Pământului.

Abecedar

Noapte: câmpul vânt, oile de aur.
Paște-le, cunoaște-le, invață-le
Măi bucher de zodii, încalcit în lațele
Lănei helespontice a stelelor, de aur!

Vers argonaut! Pe mări argonaute
Văse sborji, sau inimi spre Caribde chemi?
Stâncle ursele, fără Polifemi
Munji involburau, de ape, peste plute.

Peste nimeni altul decât Tu: un plaur
Năpădi soborul broaștelor — blestem.
Depănașei lăncă cerului pe ghem
Tu, ciobanul hoj al oilor de aur...

Poruncă

Cocoși de munte ciuguleau căpușă
Lucaferilor încalcit în lăna dimineții
Și trâmbițele lor s'arând erei
Topeau, înfricoșând-o, plăpândă, Găinușă.

În lazuri, l'niță de stelărit sub punte
Îngrămădită'n turbării doșpea.
Doar gândul instelării mușcă-a,
Atâtea'n somn neiezut sub frunte.

Cascadă'n scocul măc'nărilor de sine
Porunca matutn și pur căzu:
— Lumină!
Și-ai fost Tu. —

Zorilor, Măriile Voastre

Domnul Lucian Blaga

— Bună dimineță dim'neți!
(Câte dimineți într'o s.n.gură inimă!)
Per'că tot eu, cămăva, în adăncul pădurii
Fedeleş prizonisem de-un trunchi u Miază-Noaptea.

Iată, mă ridic d'ntre perini și plâng
Bună dimineță, Zorilor, Măriile Voastre!
Sărut purpura hlăm delor voastre, și lăna
De aur sângeriu a berbecului-soare.

Ingenunchi și-mi sărut palmele
Care-or fi putut să-i culeagă d'n tină sculptatul.
Cu noroace ca ale paș lor noștri
A vindecat Dumnezeu ochii orbilor.

Bună dimineță, bună dimineță, Osama,
Cine v'a trimis, Zorilor, cine v'a trimis?
Pe umărul stâng îmi mai singură rama
Stele: pe care-o purtam în paradis.

Pe umărul stâng îmi adocarme
Palidă, fruntea iubitei, pur, ca o stea.
Eheeei!... vâlvăta'a dimineților roșii
Creștetul stufoș al pădurii cum îl ardea!

Sărut mâinile de flăcări, Măriile Voastre!
Craiu Zorilor, încotro v'a zoriți, încotro ne zorim?
Nu-l mai știți slobozi, nu-l mai știți
Porumbelul luminii, alb, pe'n'nderi albastre.

Toate zilele-au să fie de sânge.

Cum mă mai dor brațele, umerii cum mă mai dor...
M'am lupat astă noapte cu ingerul:
Spada lui de flăcări mi-a ars, dedemult,
Aripile până'n cotor.

Florii

Împletește-n-te'n jurul frunții, roză
Înspănată cu strălucie stele.
Spini ai frunții, sângeați-vă cu zare
Sânge, potolește-ți flacăra cu-amiază.

Cancer țipând să gătuie pe coarde
Lebăda'n'ncăntată-a tinerei cote
Picură'n sfarogul fecărei note
Timpul: vin răvac îmbuchetat cu moarte.

Dă pr'n preajmă busna sau târcoale.
Hei! Înghimpă-n-te'n creștele, lum nă!
Va să vină, hoit netrebnic, va să vină:
Ramuri, repede, și flori, și osancle!

Pe cât asemănarea...

Pe cât asemănarea mea mă'ncape
Grădinărită grilului, cu chin
Pe-atât mi-e chipul meu mai nevecin
Și'ndepărtarea altuia aproape.

Răsrânt în voi închejul meu mă arde
Precum vă liniștește albul bont
Al piscului p'ind sub orizont
Crăciunile: cu fum și salamandre.

Durerea voastră-mi scurmă, împlietit
Lăgăntul gândurilor arse, cu lumină.

Cu cât mai îngește cristalină
E noaptea'n lungi vâpăi de stalactit?

Psalm

Domnului Tudor Arghezi

Nu-l căuta pe unde s'a fost lăsat văzut.
Ți-a troienit vederea cu slavă și cărarea.
Pe slove scototeseși, cules, ar fi bătut
Ca'n fagure amiază, și'n vin ca întomnarea.

Pe cel ce-i luase urma l-a fost ajuns din urmă
Întâmpină urgia cel ce-i fug: din față.
La leatul șopte mi cinci sute ș-o postăță
Acelaș goz de suflet mă'rea lui fi scurmă.

Așteaptă! Dormi? Mai bine. De-ți îfăție aripa
Arhanghelului morji, e doar cacacăesul.
Tot somn ți-ar fi, trezică, și somn ș. înjelesul.
Somn foptă, somn credința, somn r.sipa.

Pe cel ce-și trece ceața pr'n arbori și prin tample
Așteaptă-l. Dormi? Mai bine. E Sîmăi Neculai.
Așeză-ți lăngă vatră bocancii, dacă-i ai:
Va trece'n noaptea asta să ți-i umple.

O mie și una de zile

Polenul fluturului mort
În ce corole poate sbor rodi
Când cresc ciorchinii clipel, dens acord.
Pe lira corzilor din v.i?

Sfânt-blestemată arșiță, arar
Ajunsă — junghiu stelă și cmut —
Pe trândăvia trupului lăut
De umbra fiecărui palmier sau oțetar!

E cântecul Iosif; tălmăci de vis
Anilor mei: ani sterpi, anii vacilor slabe.
Hulub de colji zilelor ucis
Trecutul: fulgii lui li se'nclăie pe kabe.

Cantilena inimii

Dormi. Rumeșgătura de stea
Pestelca vreme-ți presară
Peste lespezile câte'nchețară
Lacrima numai a mea.

Dormi. Să luneci așa
Pe luciți întinderi alene
Selenor legământ cantilena
Spuse de-abea.

Dormi. Nici un inger să nu-ți
Făfăie'n jur din ar pă
Pleoașele, clipă cu clipă
Somnule, i le săruți!

Dormi. Arabesc... arabesc...
De suflet... de piatră... de lăun.
Agatele mării ce azi le adună
Curând împletesc.

Floare, mâna pr'n moarte
— Omenesc, mai pur omenesc —
Risipesc melodii, risipesc
Aici, pentru mult mai departe.

Dormi: mai departe glumesc.

Cantilena minții

Dormi, frunte gemănă, dormi,
Braț surat, sân frățân, suflet, frate...
Peste lume, lin, și peste toate,
Aburii tristeții un formi.

Dormi, durere gemănă, dormi.

Visul coviltir împrejur, rologol,
Între cerul tău și cerul idol lor, gol,
Între gândul-nor și norii gândului, enormi.
Dorm., jărănă gemănă, dormi.

Timpul n'are cum de-acum să-și mai deștepte
Clipel scălbambe, Prometei diformi.
Dormi, jărănă gemănă, dormi:
Treptele din lut sunt ultimele trepte.

Pădurea de cântec

(Cântecul n'are să cânte n'ci azi.
Nici azi cântecul n'are să cânte.)

— A fost o pădure de cântec.
Straniu se mai strigău printre brazi.

Straniu se mai purta pasărea măicăstră.
Pasăre măicăstră să fi fost, ori
Ghionoi coșcovind brazii la subsuori
Să le cugule, grav, melodia albastră?

S'ntroienise de cântec pădurea.
Printre crengi stăleau nămeșii sonori.
Atâtea viori, o, atâtea viori
Cerești, amuți dintr'odată secura!

Cântecul creștea din — verde — mușchilul de stele.
De pe cer se'nclăia'n jos, spre stela de mușchilul.
(S'ar fi zis ogănd-reca în cer a pădurii.)

Să fi putut urca pe crengile cântului, lin, c'neva,
Ca pe-un brad răsturnat către mușchilul verde al stelelor,
Să fi putut scobori în înalt...

* * *

Pe crengi de cântec, pe crengi de brazi
Se urca spre cerul din țaz
Printre stele, Putul-de-Lele.
Tot mă odăncă se urca peste brazii din țaz.

Ingenunchi...

Ingenunchi pentru ceața marilor fluvi
Pentru taina ascunsă sub ceața marilor fluvi
În pragul denselor, împletitelor mări.

Ingenunchi pentru boarea câmpilor
Pentru boarea f'erbinle ca sângele
A câmpilor înjunghiate de soare'n nămezi.

Ingenunchi pentru nemeritatele
Nedreptele brume.
În muguri, tâlcul e fraged și plin
Și ars timpuriu sub închei de cuvinte.

Hăuit pentru fratele eu

Nici să cânt nu mai știu. Nu mai știu
Cum hău e'n suflet — hătaș — hohotul cântului.
Gândul v.u, pumnul viu, vâzul viu
Și moartă cu viezurii în ma — Greul pământului.

Inchina-s'ar, fârtate, lum n'ile
Câte'n răsădn ț'a cerului cresc
Așteptatului cutez pământesc
Ce le-ar mai ușura de slavă ciorchinele.

Hei — hăă! Mei cuzi-mă? Frate răpus,
Frate Eu răpus de stivele tainitelor păs
Creștele'nclins din Apus, creștele st'ns în Apus
Asf'ntul cu umbra-ți uriașă să-l măsurii.

Gravură

După G. B. Piranesi

Apa tare, apele tari ale lunii
Mușcând arama verde a nopții, albeau
Cătăți de blestem ascuns rugăcuni.

Otrăvuri oburind lunare, din sbor
Lilieci prăvăleau
Beți ca de soare lăstunii.

Svon răcoros a busuoc și-a așternut
Momea sub punți istovul osândiilor lunii.
Duh a căzut? Pământecan a căzut?
E țipăt destrămatul nour

printre scamele lunii?...

Vrajă

Miezul nopții. Se deschid ochii sobolilor.
Noaptea lor o vor umple lumini orbitoare
D'n noaptea filor Omului.
Bezna văzută le va fi soare.

Așteptați prăbușirea stâncilor cerului.
Lumina poticnă'n ele să inunde
Bezna luminiilor noastre:
Amiază de-aci noaptea sobolilor.

Apocatastază

I.

— În z'ua aceea
Soarele avea două raze coclite.
O singură zi
Soarele avu două raze coclite.

În râuri păstrăvii roși mureau.
Razele — două — coclite otrăveau apele
În care-ar fi sc'lipit aurul alie dăji.
Numai două raze coclite
Și soarele tot par'că nu mai era.

Otrava apelor înverzea cerul.

Atunci se porniră temutele
Nebuneștile vânturi.
Verdele cerului molipsea aerul.

Curând respirarăm aramă coclită.
Pe cerul gurii cocli șoarele cântului.

Verdele lui, venin pentru suflete.

II.

— Apocatastaza veni.
(Ca ș. cum n'ar fi decât un soare pe lume —)
Mai curând decât profeteji le

Apocatastaza veni.
Cineva găsi roză vânturilor desfoiață pe drum.
Cum n'avea ghampi, n'ci miroș, n'ci petae,
Un timp și-o puse floare la ureche.
(— Să le l)
Pe urmă și-o făcu morișcă'n văr

Apocatastaza veni!

Ș. toji cocoșii coperișurilor roșii
Ș. nicarșeră semeși privirea dăca dăna.

Târziu, roză vânturilor se rispi.
Nu mai rămase decât cu ul de morișcă'n vârful casei.
La capăt, cu ul sângea ca un deget.
Dar sângele lui era verde: aramă coclită.

Autobiografie

Când m'am născut eram monmântul meu
Ș. Dumnezeu mi-a pus pe suflet crucea pieptului.

Dintre toți copiii pământului
Eu s.n.gur mi-am întins pe cruce sufletul.

Și sete-mi mai era de fierea sulțășului!

Dar am rămas să mă adăp cu bivolii
Din bălă.

Din volumul cu acelaș titlu, care va apare în curând.

INTREBUNȚAREA SUPERLATIVELO

n'a dat niciodată prea multă distincție limbajului cutiva. Se spune chiar că ar fi marca prostului gust. Ca și o casă prea bogat împodobită, ca și o eleganță care-și etalează cu grijă, dătr'o dată, blănuri, bijuterii, catifele și alte „adorabile nimicuri”, acumularea adjectivelor, mai ales în forma lor superlativă e de-a dreptul supărătoare. Limba sună falș și face impresia unui prospăt îmbogățit: îmbogățitul neobișnuit cu fastul, limba incomodă de scilpirile de duzină ale superlativelor. Se pare că secolul nostru e secolul superlativelor: de aceea strigătul de alarmă a lui Oscar Buglia Gianfigli, care semnează în Meridiano di Roma din 13 Septembrie articolul „Dei Superlativi”, ni se pare cu totul îndreptățit.

Contemporanii noștri italieni au acelaș gust, sau aceeași lipsă de gust, ca și noi: superlativete. Gianfigli spune că v'na ar fi a jurnaliștilor și a literaților „troppo esuberanti”. Fără a arunca piatra numai în ei, subscrîm și noi păreri de mai sus.

Exemple citate în „Meridiano di Roma” sunt destul de amuzante și ar merita să fie reproduse. Dar, aflându-ne într'un domeniu unde „avem și noi capodoperele noastre”, să deschidem orice ziar românesc, din orice zi și să cercetăm numai reclamele spectacolelor.

G. PIAZZETTA
Madona și Sf. Filip

Citim: „... cel mai grandios spectacol de comedie”, „... distracție excepțională, montare formidabilă”, „colosalul succes”, „extraordinara distribuție” etc. etc. Și reclamele nu epuizează sursa superlativelor. Amatori le pot găsi, cu dărnice semănate, orunde. Fiindcă avem inflație de adjective.

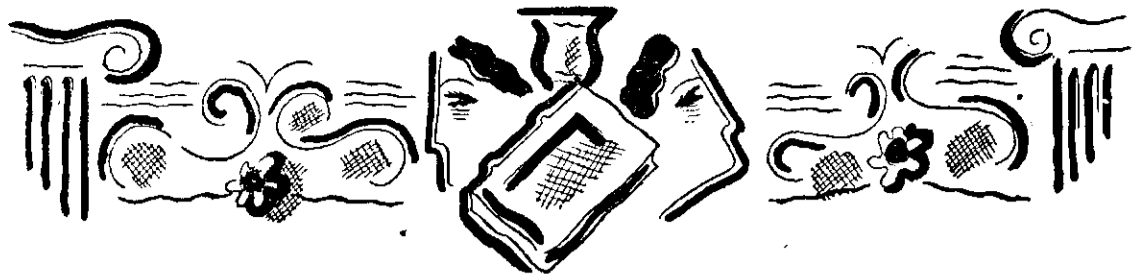
„Pare că adjectivul nu mai are valoarea pe care i-o dădeau păr'nții noștri. Dacă eri valoroasă o mie, astăzi valorează mai puțin ca unul. Nenovocirea începe atunci când e vorba de deținerea lucrurilor, care prin natura lor sunt intrădebăr (clasic vrem să spunem) „fantastice”: ce adjectiv, ce superlativ vom întrebuința atunci? Dacă, de exemplu, s'ar vedea astăzi un măgar sburând, n'am mai putea spune că e „fantastic”; ar trebui să spunem că e „foarte fantastic”...

Pierzându-și puterea lor sugestivă, adjectivete se desumflă ca niște baloane și însoțite cu un substantiv, acesta nu mai câștigă nicio notă nouă în conținut.

Poate nu-i prea îndepărtat timpul când ni se vor părea fade versurile lui Eminescu numai pentru că au ici și colo câte-un adjectiv ca: misterios, melancolic, frumos!

Oscar Buglia Gianfigli își îndeamnă conaționalii să ție încă odată exemplul Romei, cu limbajul ei aproape sgârbit. Să amintim și noi de existența lui Cicero sau Cezar? Dar dacă cel mai mulți dintre noi au nesocotit latina fiindcă-i limbă moartă și s'au înscris la secția realită?

CONSTANȚA TUDOR

Cronica literară

Margot, roman de Gh. Brăescu

(Editura „UNIVERSUL“, București 1942)

Hai cu mine, de Al. Raicu

(Editura „Cultura Românească“, București 1942)

Totul aparține trecutului, în romanul „Margot“: personaje, atmosferă și epocă istorică, proză de compoziție și caracterizare...
„Margot“ este povestea unei provinciale, fată de bani gata, a unei Doamne Bovary moavenice...

Cărți noi

„CIUDATA VIAȚĂ A POETULUI“, NUVELE DE ANIȘCĂRA ODEANU

Peste câteva zile va apărea în librării volumul de nuvele „Ciudata viață a poetului“, de Anișcăra Odeanu...
Nuvelele din „Ciudata viață a poetului“ constituie o lectură din cele mai atrăgătoare...

„OMUL DE MAINE“, ROMAN DE GEORGESCU-DELAFRAS

Cunoscutul editor și scriitor, d. Georgescu Delafras a publicat de curând un roman compact, de aproape cinci sute de pagini, intitulat „Omul de maine“...

Munți necunoscuți

(Urmare din pag. I-8)

deadreptul, către inima unei regiuni înaltă de strâin, cu multă înaltă în ea ca ea să devie românească...
Mai întâi o rasă sănătoasă de oameni: înalți și drepti, adevărați brazi în mers...

„OMUL DE MAINE“, ROMAN DE GEORGESCU-DELAFRAS

Cunoscutul editor și scriitor, d. Georgescu Delafras a publicat de curând un roman compact, de aproape cinci sute de pagini, intitulat „Omul de maine“...

Munți necunoscuți

(Urmare din pag. I-8)

deadreptul, către inima unei regiuni înaltă de strâin, cu multă înaltă în ea ca ea să devie românească...
Mai întâi o rasă sănătoasă de oameni: înalți și drepti, adevărați brazi în mers...

„OMUL DE MAINE“, ROMAN DE GEORGESCU-DELAFRAS

Cunoscutul editor și scriitor, d. Georgescu Delafras a publicat de curând un roman compact, de aproape cinci sute de pagini, intitulat „Omul de maine“...

Munți necunoscuți

(Urmare din pag. I-8)

deadreptul, către inima unei regiuni înaltă de strâin, cu multă înaltă în ea ca ea să devie românească...
Mai întâi o rasă sănătoasă de oameni: înalți și drepti, adevărați brazi în mers...

„OMUL DE MAINE“, ROMAN DE GEORGESCU-DELAFRAS

Cunoscutul editor și scriitor, d. Georgescu Delafras a publicat de curând un roman compact, de aproape cinci sute de pagini, intitulat „Omul de maine“...

Munți necunoscuți

(Urmare din pag. I-8)

deadreptul, către inima unei regiuni înaltă de strâin, cu multă înaltă în ea ca ea să devie românească...
Mai întâi o rasă sănătoasă de oameni: înalți și drepti, adevărați brazi în mers...

„OMUL DE MAINE“, ROMAN DE GEORGESCU-DELAFRAS

Cunoscutul editor și scriitor, d. Georgescu Delafras a publicat de curând un roman compact, de aproape cinci sute de pagini, intitulat „Omul de maine“...

Munți necunoscuți

(Urmare din pag. I-8)

Propertius

(RASPUNS LUI BASSUS, I. 4)

La ce bun, Bassus, să mă încante-atăta
Să-mi fure gându a urea de-a ea
Femeile acestea? Lasă viața mea
Acestea aplecare-a inimii robite s'aibă, toată.

Poți tu slăvi frumusețea Antiopei.
Nyctede și laudă poți da
Spartanei Hermiona, pururea
Dusei vremei de farmec... Cynthiei.

Nu-l pot sta însă-alături numele acestea
Cu care-asemuită, știi și tu,
Oriacă ai fi de aspru'n judecată, nu
Mai prejos va fi frumusețea-i, cinstea...

Dar nu e singur farmecul ce-ncântă:
Bujorul feței, multele-i podoabe
Și grația atâtor voluptăți, se cade
A spune-le aici, că mă încântă?

Te străduiești, măi Bassus, dragostea-mi s'o strici...
Mai măi, nu vezi, în noi că o ridici?..

Vezi ispășii acestea: ea afla-va
Și chiar fășișii fie-ți-u dușmană;
Lu nam să-ți mai lu tu prie.en, că vicleană
Cercarea ta cunoaște-o-vor și alții

Și-ți vor include ușile în nas...
Lubita mi insa, plăuge-va la-altare
Orinde întâlni-le-va, că n'are
Mai grea pedeapsă dragostea-i de-o las

Eu s'o alunge alul., Dară eu
Așa aș vrea să fie viața toată
Și de purtare-i — juru-ți — niciodată
Cu ochii umezi n'am să țin un zeu...

în românește de NICOLAE PREDESCU

Uitare

Plecările din noi ne dor ades. Ne doare
Uitarea ce pe inimă a șternut troene.
Și nu mai știm drumele-gui urăzător poene
Ce ne-au crescut cu aite mirezme, cu aite soare.

Din hoitul grași liniști, cine ne mai răspunde,
Când soarele răsare, când soarele apune?
Tot fremătăuiești viziții-nchise în noi, ca niște strune,
Dar capotu — amintiri tacu sub ciuma frunte.

O, numai tu, poete, străngi urmele de-olaltă
Și te-ascuni cu anii sub tîmpurile bătrâne,
Unde, fierbinți, ie-ascapă o inimă și-o daltă.

Căci ție, dintre semeni, uitarea nu-ți rămâne.
Când pieptul tău de-atâtea vechi amintiri tresaltă,
Pe tine nu te-ascapă seninul cer de mune.

AUREL DUMITRESCU

TRISTAN DERÈME

Mai știi...

Mai știi cum altădată-n amiezile fierbinți
În care — ardea rășina din brazi — beat de dorinți
Imi scildam mâna-n păr-u-ți ca-n undele — albastrui
Lubita mea pierdută prin fum de ani, — mai știi?

Răzând luai o floare și'n hora de petale
Mușca adănc cu dinții și-o'mprăștiu pe cale...
Iar când imi dădea gura și îți sorbeam privirea
Simțeam toți trandafirii ce-nmirezmează firea.
În românește de ION OANA

CANTECE NOI Un semn de întrebare

Mai de multă vreme scriam
tot în acest colț despre problema traducerilor, spunând că tînărul poet nu-și pune problema aceasta în nici un fel.
„Cultura poetului“ despre care însemnam tot atunci câteva gânduri fugare, a ridicat un val de injurii la adresa noastră, discuția obiectivă și calmă, ramunând cu totul laoparte. Până și în chipul acesta, o parte a celor vizajați de cele ce scriam, ne dădea dreptate și în părerea noastră de rău s'a strecurat și o bucurie. De astă dată, o altă latură a aceleiași probleme ne-a dat de gândit. Căci dacă în acest răstimp ne-a fost dat să primim câteva tălmăciri, dintre care cele mai bune au și apărut în pagini, noi nu am încetat nici o cupă de a crede că numai o TOTALA cunoaștere a poeziei și a precursorilor, face dintr'un versificator bun un poet adevărat.

sună în picul amost pe care-l primim zi de zi. Ce știi ei toți? Nu numai că versul lui Horafiu, Uvau, Propertius, Tibul, Juvenal sau Catul; le este cu totul necunoscut, nu numai că iambii lor grațioși le sunt, fără să-i cumcasă, „profund antipatici“, dar și nu-i cunosc nici pe delocatul Eulenberg care i-a reînviat în siluetele sale, nici pe d. I. M. Marinescu, poet și profesor distins, care va fel a re-creat că-va antice siluete. Un gol toată săpanzește aici.

Să ne întrebăm, fără a glumi, ce lucruri se cunosc amere amice? Să-va lui Damocles, papucii lui Emepeocles, un „mău me tangere“, și psalmele nici atâ!

Intre timp, comorile acestei literaturi sau prăjindu-se, iar poezii tineri cantă jais pe coarde sparte. Nu ne șfîim a spune, ca în tot răstimpul de când ne tridim aici, UNUL SINGUR s'a aplecat asupra acestor gânduri, dându-ne că-va un mic rămucuri. Unul singur din cele câteva suce, care ne-au trecut pe sub ochi. Numele tînărului poet e Nicolae Predescu și dănsul merita mulțumirile noastre mahnite, pentru izolarea în care se așia. Să nu descurajeze însă, fiindcă nu are dreptul acesta.

Ecou, nu știm în ce fel vor avea aceste rânduri, cum nu știm căji vor fi acea care în sertare manuscrise de feul acesta. Problema pe care am pus-o, rămâne deschisă și pe mai departe, așa că niciodată o sugesție, o colaborare, un imbușca nu va fi nelălocul lui. Scriem aceste rânduri cu credință, dar și cu tristețe. Cu credință, fiindcă noi credem în clasicism și în marile lui daruri pe care le-am învățat dela părințele nostru, și cu tristețe, fiindcă avem impresia că tinerii confrăți, înainte de a cunoaște măcar un vers din Horafiu, se gândesc clasicizant, la Mecena.

ȘT. B.

N. B. Manuscrisele se trimit la redacție, menționându-se pe ple: pentru ȘT. B. Și răspunsurile: C. Mares, V. Buț, Tudor Tr. M. Preda, V. Pi N., C. P. Cătru, Gh. Bod, Sieu dela V., I. St. A. dr.: Nu! N. Ver., M. I. Cos., T. Coman, S. T. N. A. tele Fl. L., E. Sul., N. Pr.: Da.

